

RHAN 2 – ERTHYGLAU'R CYFANSODDIAD

Erthygl 12 - Gwneud Penderfyniadau

12.1 Cyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau

Mae nifer o benderfynwyr gwahanol a all fod yn gyfrifol am benderfyniadau amrywiol yr awdurdod:

- (i) Cyngor Llawn
- (ii) Pwyllgor neu Is-bwyllgor Cyngor
- (iii) Y Cabinet
- (iv) Pwyllgor y Cabinet
- (v) Yr Arweinydd neu aelod unigol arall o'r Cabinet
- (vi) Aelod unigol nad yw'n aelod o'r Cabinet
- (vii) Cydbwyllgor neu Gydbwyllgor Corfforaethol
- (viii) Swyddog

Bydd yr Awdurdod yn paratoi ac yn diweddarau Cynllun Dirprwyo sy'n cofnodi pa ran o'r Awdurdod neu ba unigolyn sy'n gyfrifol am benderfyniadau penodol neu benderfyniadau'n ymwneud â meysydd neu swyddogaethau penodol. Nodir hyn yn Rhan 3 y Cyfansoddiad hwn.

12.2 Egwyddorion gwneud penderfyniadau

Caiff holl benderfyniadau'r Awdurdod eu gwneud yn unol â'r egwyddorion canlynol:

- (a) ar sail teilyngdod a budd y cyhoedd;
- (b) drwy ymgynghori'n briodol ac ar ôl cael cyngor proffesiynol gan gyflogeion;
- (c) drwy roi sylw dyledus i'r angen i hyrwyddo cyfle cyfartal, cynaliadwyedd, risg a hawliau dynol ac ati;
- (d) yn unol â mynediad priodol at wybodaeth; a chan
- (e) esbonio'r rhesymau dros y penderfyniad, cofnodi unrhyw fudd personol datganedig, unrhyw hawl i siarad a roddwyd gan Bwyllgor Safonau a Moeseg yr Awdurdod a manylion unrhyw ymgynghori perthnasol.

12.3 Mathau ar benderfyniad

- (a) **Penderfyniadau a neilltuwyd i'r Cyngor**
Caiff penderfyniadau'n ymwneud â'r swyddogaethau a restrir yn Erthygl 4.1 eu gwneud gan y Cyngor ac ni chânt eu dirprwyo.
- (b) **Penderfyniadau a wneir gan y Cyngor**
Yn amodol ar Erthygl 12.4, bydd y cyfarfod Cyngor yn dilyn Rheolau Gweithdrefn Cyfarfodydd y Cyngor wrth ystyried unrhyw fater.
- (c) **Penderfyniadau a wneir gan y Cabinet**

Yn amodol ar Erthygl 12.4, bydd y Cabinet yn dilyn Rheolau Gweithdrefnau'r Cabinet wrth ystyried unrhyw fater.

- (d) **Gwneud penderfyniadau gan yr Arweinydd neu aelodau unigol o'r Cabinet**
Gellir gwneud trefniadau (o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, adran 15) i ddirprwyo swyddogaethau gweithredol i Arweinydd neu aelodau unigol y Cabinet. Nid yw Cynllun Dirprwyo cymeradwy'r Cyngor yn gwneud unrhyw ddarpariaeth ar gyfer penderfyniadau'r Arweinydd nac aelod unigol o'r Cabinet. Mae aelodau'r Cabinet yn gwneud penderfyniadau ar y cyd, yn unol â Rheolau Gweithdrefn y Cabinet.
- (e) **Gwneud penderfyniadau gan aelodau nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet**
Gellir gwneud trefniadau (o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, adran 56) i ddirprwyo swyddogaethau penodol i aelodau nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet, yn benodol, swyddogaethau sy'n ymwneud â ward etholiadol yr Aelod; neu sy'n ymwneud â'u haelodaeth o gorff arall y maent wedi'u penodi iddo gan y Cyngor neu ar ei ran. Bydd y Cynllun Dirprwyo yn cynnwys unrhyw drefniadau o'r fath. Nid oes trefniadau o'r fath ar waith ar hyn o bryd.
- (f) **Penderfyniadau a wneir gan Bwyllgorau Craffu ac unrhyw is-bwyllgorau'r Pwyllgorau Craffu**
Bydd Pwyllgorau Craffu a'u his-bwyllgorau yn dilyn Rheolau Gweithdrefnau Cyfarfodydd Pwyllgor a Rheolau Gweithdrefnau Craffu wrth ystyried unrhyw fater.
- (g) **Penderfyniadau a wneir gan bwyllgorau ac is-bwyllgorau eraill a sefydlwyd gan y Cyngor**
Yn amodol ar Erthygl 12.4, bydd pwyllgorau ac is-bwyllgorau yn dilyn y Rheolau Gweithdrefnau Cyfarfodydd Pwyllgor fel ag sy'n berthnasol iddynt.
- (h) **Penderfyniadau a wneir gan Swyddogion**
Bydd swyddogion yn gwneud penderfyniadau yn unol â Rhan 2, Adran 4 y Cyfansoddiad hwn.

12.4 **Penderfyniadau a wneir gan gyrrff y Cyngor yn gweithredu fel tribiwnlysoedd**

Bydd y Cyngor, ei bwyllgorau, Cynghorydd neu gyflogai sy'n gweithredu fel tribiwnlys neu mewn dull lled-farnwrol neu yn penderfynu/ystyried (ac eithrio at ddibenion cynghori) hawliau sifil ac ymrwymadau neu gyfrifoldeb troseddol unrhyw berson, yn dilyn gweithdrefn briodol sy'n cyd-fynd â gofynion cyfiawnder naturiol a'r hawliau sydd wedi'u cynnwys yn y Ddeddf Hawliau Dynol 1998